

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.014.01.2020

Pan Artur Kosicki
Marszałek Województwa Podlaskiego
Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego
ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1
15-888 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/030 - Eliminowanie z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego w Białymstoku, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 1, 15-888 Białystok
Kierownik jednostki kontrolowanej	Artur Kosicki, Marszałek Województwa Podlaskiego od 11 grudnia 2018 r. W okresie od 9 listopada 2015 r. do 11 grudnia 2018 r. Marszałkiem Województwa Podlaskiego był Jerzy Leszczyński.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem. 2. Sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem badań psychologicznych oraz nad przedsiębiorcami prowadzącymi pracownie psychologiczne w zakresie psychologii transportu. 3. Prowadzenie ewidencji uprawnionych lekarzy i uprawnionych psychologów oraz rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów przed tym okresem, mających bezpośredni związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	1. Paweł Tolwiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/115/2020 z 18 września 2020 r. 2. Władysław Radgowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/116/2020 z 18 września 2020 r. (akta kontroli str. 1-5)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Ustawa zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

W latach 2017 – 2020 (I półrocze) Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego³ w sposób właściwy wywiązywał się z realizacji obowiązków określonych w art. 80 ust. 1 i 2 oraz art. 88 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami⁴, dotyczących sprawowania nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich i orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem, przeprowadzaniem badań psychologicznych oraz prowadzenia kontroli przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczne w zakresie psychologii transportu. Prawidłowo prowadzono także ewidencję uprawnionych lekarzy i psychologów oraz rejestr przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczne wykonujące badania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami.

Kontrole wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem oraz sposobu przeprowadzania badań psychologicznych, przeprowadzane były na podstawie rocznych planów kontroli. Akta tych kontroli zawierały dokumentację, wymaganą przyjętą w UMWP procedurą oraz szczegółowo przedstawiały zakres i rodzaj prowadzonych w jej ramach badań. Działania UMWP pozwoliły na wykrycie nieprawidłowości w działalności kontrolowanych lekarzy i psychologów oraz sformułowanie zaleceń pokontrolnych, które zostały zrealizowane przez kontrolowanych. Przeprowadzone w latach 2017 – 2020 (I półrocze) kontrole wydawania orzeczeń lekarskich objęły 21 % lekarzy uprawnionych. Kontrolami dotyczącymi przeprowadzania badań psychologicznych oraz przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczne w zakresie psychologii transportu objęto natomiast 80% przedsiębiorców wpisanych do rejestru. Podmioty dotychczas nieobjęte kontrolą zostały wpisane do rejestru w latach 2017 – 2020.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Działania marszałka województwa związane z eliminacją z ruchu drogowego kierujących pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków działających podobnie do alkoholu, w tym sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem badań i wydawaniem orzeczeń przez uprawnionych lekarzy i psychologów, nadzoru nad funkcjonowaniem przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczne w zakresie psychologii transportu oraz nad prowadzeniem ewidencji i rejestru.

1. Sprawowanie nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z Regulaminem organizacyjnym UMWP⁵, zadania związane ze sprawowaniem nadzoru nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń przez uprawnionych lekarzy i psychologów oraz nadzoru nad funkcjonowaniem przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczne w zakresie psychologii transportu, zostały przypisane do realizacji Referatowi Zdrowia Publicznego Departamentu Zdrowia Urzędu. Wśród przypisanych zadań wskazano m.in.:

- przeprowadzanie czynności kontrolnych w stosunku do podmiotów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych kierujących pojazdami oraz kandydatów na instruktorów i egzaminatorów, w tym kontroli dokumentacji badań oraz wydanych na ich podstawie orzeczeń,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej: „UMWP” lub „Urząd”.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1268, ze zm. Ustawa zwana dalej: „ustawą o kierujących”.

⁵ Stanowiącym załącznik do: uchwały nr 45/632/2019 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 4 czerwca 2019 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego w Białymstoku oraz uchwały nr 181/2362/2016 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 19 grudnia 2019 r. w tej samej sprawie.

- prowadzenie ewidencji psychologów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu oraz wydawanie zaświadczeń o wpisie,
- prowadzenie rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną wykonującą badania osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wydawanie zaświadczenia o wpisie,
- przeprowadzanie czynności kontrolnych w stosunku do podmiotów uprawnionych do wykonywania badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców, w tym kontroli dokumentacji badań oraz wydanych na ich podstawie orzeczeń,
- prowadzenie ewidencji lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami.

(akta kontroli str. 12-24)

W latach 2016 – 2020 (I półrocze) Marszałek Województwa Podlaskiego realizując obowiązek wynikający z art. 80 ust. 3 ustawy o kierujących, upoważnił jednego lekarza do przeprowadzania kontroli wykonywania badań lekarskich i wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem. Lekarz ten, był wybierany na dany rok w drodze postępowania o udzielenie zamówienia publicznego publikowanego na stronie internetowej Urzędu⁶. W postanowieniach umów zlecenia zawartych między nim a UMWP określono m.in., że:

- a) Urząd zleca wykonanie czynności kontrolnych określonych w art. 80 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących, obejmujących łącznie:
 - wykonywanie badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami w województwie podlaskim,
 - kontrolę dokumentacji prowadzonej w związku z wykonywaniem badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami w województwie podlaskim,
 - kontrolę wydawania orzeczeń lekarskich stwierdzających istnienie lub brak przeciwwskazań zdrowotnych do kierowania pojazdami w województwie podlaskim,
 - sporządzanie dokumentacji po przeprowadzeniu kontroli obejmującej protokół z każdorazowej kontroli, wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi.
- b) lekarz oświadcza, że spełnia wymagania określone w art. 77 ust. 1 ustawy o kierujących lub § 12 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie badań lekarskich osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców⁷.
- c) lekarz zobowiązuje się do:
 - realizowania kontroli przy zastosowaniu przepisów uchwały nr 197/3033/09 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie wykonywania kontroli działalności wojewódzkich jednostek organizacyjnych; zgodnie z jej § 32 przy wykonywaniu kontroli zewnętrznej innych podmiotów, których kontrola wynika z realizacji zadań samorządu województwa, przepisy ww. uchwały stosuje się odpowiednio,
 - stosowania, przy wykonywaniu przedmiotu umowy, obowiązujących przepisów, w tym w szczególności zapisów ustawy o kierujących,
 - posiada wiedzę i doświadczenie niezbędne do wykonywania przedmiotu umowy, a jego doświadczenie daje rękojmię należytego jej wykonania,
 - wykonania przedmiotu umowy osobiście,
 - sporządzenia protokołu z każdorazowej kontroli, wraz z ewentualnymi zaleceniami pokontrolnymi, podpisania go i przekazania w formie papierowej UMWP,

⁶ <https://przetargi.wrotaopodlasia.pl>.

⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 250, ze zm. Rozporządzenie zwane dalej: „rozporządzeniem w sprawie badań lekarskich”, zastąpione z dniem 1 września 2019 r. rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 29 sierpnia 2019 r. w tej samej sprawie (Dz. U. poz. 1659, ze zm.).

- realizowania kontroli zgodnie z planem kontroli przyjętym zarządzeniem Marszałka Województwa Podlaskiego lub w przypadku zaistnienia konieczności, wykonania kontroli doraźnych oraz sprawdzających.

Ponadto postanowienia umów określały termin ich obowiązywania (do końca danego roku kalendarzowego) oraz stawki wynagrodzenia brutto za godzinę kontroli badań lekarskich, w tym maksymalny godzinowy nakład pracy niezbędny do wykonania każdej z nich, tj. nie więcej niż 10 godzin. (akta kontroli str. 150-179)

Urząd dokonał wpisu upoważnionego lekarza do prowadzonego rejestru lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami pod nr wpisu 1/2015. W rejestrze tym, w latach 2017 – 2020, każdego roku odnotowywano datę wydania upoważnienia lekarzowi oraz datę jego cofnięcia, wynikającą z wygaśnięcia zawartej z nim umowy. Według stanu na 21 września 2020 r. w rejestrze znajdowała się informacja o wydanym 16 stycznia 2020 r. upoważnieniu. Wszystkie kontrole realizowane przez upoważnionego lekarza prowadzone były przy udziale osoby zatrudnionej na stanowisku głównego specjalisty w Departamencie Zdrowia UMWP, która w zakresie swoich obowiązków posiadała m.in. *przygotowanie dokumentacji i uczestniczenie w czynnościach kontrolnych w stosunku do podmiotów uprawnionych do wykonywania badań lekarskich osób ubiegających się o wydanie uprawnienia do kierowania pojazdami i kierowców.* (akta kontroli str. 6-8, 150-188)

W latach 2017 – 2020 opracowywano roczne plany kontroli nad wykonywaniem badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami i wydawaniem orzeczeń lekarskich przez lekarzy uprawnionych, które były zatwierdzane zarządzeniami Marszałka Województwa Podlaskiego⁸. I tak pierwotnie planowano przeprowadzenie w:

- 2017 roku – 18 kontroli planowych i dwie kontrole doraźne lub w przypadku niewystąpienia przesłanek do podjęcia kontroli doraźnych, realizację dodatkowych dwóch kontroli planowych,
- 2018 roku – 18 kontroli planowych i dwie kontrole doraźne lub w przypadku niewystąpienia przesłanek do podjęcia kontroli doraźnych, realizację dodatkowych dwóch kontroli planowych,
- 2019 roku – 14 kontroli planowych i dwie kontrole doraźne lub w przypadku niewystąpienia przesłanek do podjęcia kontroli doraźnych, realizację dodatkowych dwóch kontroli planowych,
- 2020 roku – 14 kontroli planowych i dwie kontrole doraźne lub w przypadku niewystąpienia przesłanek do podjęcia kontroli doraźnych, realizację dodatkowych dwóch kontroli planowych. (akta kontroli str. 212-240)

Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Zdrowia UMWP: „Liczba kontroli przyjęta w latach 2017-2020 wynika z przeprowadzonego corocznie postępowania w sprawie udzielenia zamówienia, którego wartość nie przekracza równowartości kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo Zamówień Publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843 ze zm.) na prowadzenie kontroli wykonywania przez lekarzy uprawnionych z terenu województwa podlaskiego badań lekarskich dotyczących osób ubiegających się o wydanie uprawnień do kierowania pojazdami i kierowców. Wojewoda Podlaski corocznie zabezpiecza środki w wysokości 10.000 zł na prowadzenie niniejszego zadania, natomiast Departament Zdrowia w toku postępowania dokonuje oszacowania wartości zamówienia biorąc pod uwagę stawki przyjęte w pozostałych urzędach marszałkowskich, którego wartość oscyluje w granicach 500-600 zł za jedną kontrolę. W postępowaniu prowadzonym w roku 2018 i 2019 (na prowadzenie kontroli w roku 2019 i 2020) złożono jedną ofertę za cenę 600 zł brutto (w latach 2017-2018 stawka wynosiła 500 zł brutto za jedną kontrolę). Departament Zdrowia pismem z dnia 26 listopada 2018 r., znak: ZD-II.210.2.2018, zwrócił się do Wojewody Podlaskiego o zwiększenie dotacji celowej do kwoty 12.000 zł w celu zachowania dotychczasowej liczby kontroli. Wojewoda Podlaski pismem z dnia 10 stycznia

⁸ Zarządzenia Marszałka Województwa Podlaskiego w sprawie zatwierdzenia kontroli planu kontroli nad wykonywaniem badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami i wydawaniem orzeczeń lekarskich przez lekarzy uprawnionych, tj. zarządzenia nr 4/2017 z dnia 16 stycznia 2017 r., nr 7/2010 z dnia 30 stycznia 2018 r., nr 10/2019 z dnia 4 lutego 2019 r. i nr 13/2020 z 28 stycznia 2020 r.

2019 r., znak: FB-II.3110.24.2018.AL, poinformował, iż po dokonaniu analizy przez Wydział merytorycznie nadzorujący zadanie – nie stwierdził istnienia przesłanek do podwyższania udzielonej na 2019 rok dotacji w kwocie 10.000 zł." (akta kontroli str. 334-337)

W odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób typowano do kontroli planowej poszczególnych lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, Dyrektor Departamentu Zdrowia Urzędu wyjaśnił: „Przystępując do opracowywania zarządzenia Marszałka Województwa Podlaskiego w sprawie zatwierdzenia planu kontroli nad wykonywaniem badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami i wydawaniem orzeczeń lekarskich przez lekarzy uprawnionych na dany rok, Departament Zdrowia bierze pod uwagę czy dany lekarz uprawniony realizuje badania lekarskie w zakresie określonym *ustawą z dnia 5 stycznia 2011 r. o kreujących pojazdami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1268 ze zm.)*, bowiem posiadanie uprawnień nie jest jednoznaczne z ich prowadzeniem, a także liczbą wykonywania tychże badań. Źródłem informacji w niniejszym zakresie są lekarze oraz właściwe miejscowo wydziały komunikacji, które informują Marszałka Województwa Podlaskiego o sprzecznych orzeczeniach lekarskich lub innych nieprawidłowościach". W okresie objętym kontrolą, UMWP otrzymał dwie informacje, przekazane przez Departament Obsługi Mieszkańców Urzędu Miejskiego w Białymstoku⁹ dotyczące dwóch przypadków sprzecznych orzeczeń lekarskich, tj.: nr 91/2012 z dnia 5 sierpnia 2010 r. i nr 6/2018 z 19 czerwca 2018 r. oraz nr 5/2009 z 27 czerwca 2009 r. i nr 3/02/2018 z 1 lutego 2018 r. Przedstawione sprzeczności dotyczyły kierowców, którym odpowiednio w 2009 i 2010 roku wydano orzeczenie stwierdzające istnienie przeciwwskazań do kierowania pojazdami w zakresie wszystkich kategorii bez określenia terminu następnego badania, natomiast w orzeczeniach z 2018 roku wskazano brak przeciwwskazań do kierowania pojazdami z jednoczesnym określeniem terminu ponownego badania lekarskiego. Oba przypadki nie dotyczyły kierowców, którzy kierowali pojazdami pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

(akta kontroli str. 49-51, 74-76, 334-337)

Zgodnie z danymi zamieszczonymi w prowadzonej przez Urząd ewidencji osób uprawnionych do wykonywania badań lekarskich i wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem na koniec 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020 (I półrocze) figurowało odpowiednio 268, 271, 275, 277 i 278 lekarzy.

(akta kontroli str. 187)

Wśród planowanych do objęcia kontrolą w latach 2017 – 2020 (I półrocze) lekarzy, nie znaleźli się lekarze pracujący w Podlaskim Wojewódzkim Ośrodku Medycyny Pracy w Białymstoku¹⁰ (który jako jedyny w województwie podlaskim realizuje badania na podstawie decyzji wydanych przez starostów w oparciu o art. 99 ust. 1 pkt 2 ustawy o kierujących). Ostatnia kontrola WOMP przeprowadzona została w 2016 roku. Jak wynika z protokołu kontroli sporządzonego 28 listopada 2016 r., objęto nią dokumentację dotyczącą 250 orzeczeń lekarskich z okresu 2013 – 2016 sporządzoną przez trzech lekarzy przyjmujących wówczas w tym ośrodku (nr ewidencyjne lekarzy: 31/2004, 99/2004, 173/2004). W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że dokumentacja lekarska prowadzona była zgodnie z ówczesnie obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2014 r. w sprawie badań lekarskich. Uwagi kontrolujących dotyczyły jedynie trzech spośród 250 analizowanych orzeczeń i odnosiły się do sposobu oceny słuchu oraz konsultacji okulistycznej.

(akta kontroli str. 212-240, 389-399)

W okresie objętym kontrolą, środki finansowe na realizację przez Urząd, obowiązku prowadzenia kontroli wykonywania badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami i wydawania orzeczeń, finansowane były z dotacji celowej przyznawanej przez Podlaski Urząd Wojewódzki¹¹ w kwocie 10.000 zł rocznie.

(akta kontroli str. 25-38)

UMWP pismem nr ZD-II.210.2.2018 z 26 listopada 2018 r. wystąpił do PUW z prośbą o zwiększenie dotacji celowej na 2019 rok o kwotę 2.000 zł (z 10.000 zł do 12.000 zł). Prośbę swoją umotywował m.in. przeprowadzonymi analizami dotyczącymi wartości stawek wynagrodzeń lekarzy upoważnionych do przeprowadzania czynności kontrolnych w innych

⁹ Pismo nr DOM-II.5430.505.2018 z 5 lutego 2018 r. i nr DOM-II.5430.2610.2018 z 29 czerwca 2020 r.

¹⁰ Dalej: „WOMP”.

¹¹ Dalej: „PUW”.

województwach. Ponadto wskazano, że na zapytanie ofertowe związane z wykonywaniem czynności kontrolnych skierowane do osób i podmiotów realizujących badania lekarskie osób ubiegających się o wydanie uprawnień do kierowania pojazdami i kierowców, Urząd uzyskał tylko jedną ofertę, dla której zaproponowana stawka, przy założonej liczbie 20 kontroli wymaga dotacji celowej w kwocie 12.000 zł. W odpowiedzi przesłanej przez PUW 10 stycznia 2019 r. wskazano, że „(...) po dokonaniu analizy przez Wydział Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego merytorycznie nadzorujący przedmiotowe zadanie – nie zachodzi przesłanka do podwyższenia o 2.000 zł udzielonej na 2019 rok dotacji w kwocie 10.000 zł”.

(akta kontroli str. 97-108)

W latach 2017 – 2020 (I półrocze) nie wystąpiły przypadki ponownego wpisania do ewidencji osób uprawnionych do wykonywania badań lekarskich i wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem lekarzy, wykreślonych z tytułu stwierdzenia rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań lekarskich.

(akta kontroli str. 187)

W okresie objętym kontrolą z ewidencji osób uprawnionych do wykonywania badań lekarskich i wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdami skreślono:

- jednego lekarza w 2017 roku¹², na podstawie art. 80 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących, w związku ze stwierdzonymi, w ramach kontroli UMWP, rażącymi nieprawidłowościami dotyczącymi prowadzonej przez niego dokumentacji w zakresie m.in.: nieprzestrzegania regulacji zawartych w § 4 ust. 1, § 5 ust. 1 i 2 oraz § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie badań lekarskich, tj. w okresie objętym kontrolą (2013-2016) z wykazanych w rejestrze 4008 wydanych orzeczeń, lekarz ten okazał jedynie 37, natomiast za 2014 rok przedstawił jedynie dwie ankiety dotyczące stanu zdrowia i przebytych chorób, 308 za 2016 rok oraz przedstawił jedynie wybrane karty badania wzroku, tj. trzy w 2013 roku, 13 w 2014 roku, dziewięć w 2015 roku i osiem w 2016 roku, przez co lekarz uprawniony przeprowadzający kontrolę uznał, że dokumentacja miała charakter wyrwykowy, jest przechowywana w sposób chaotyczny i niekompletny, a w protokole z kontroli stwierdzono nie ma możliwości przeprowadzenia kontroli z uwagi na brak możliwości okazania żądanej dokumentacji.
- dwóch lekarzy w 2019 roku z powodu ich śmierci.

(akta kontroli str. 187, 241-247)

W okresie objętym kontrolą na podstawie przyjętych planów kontroli oraz wprowadzonych do nich zmian zrealizowano 59 kontroli lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań lekarskich kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, w tym:

- 20 kontroli planowych w 2017 roku,
- 18 kontroli planowych i dwie doraźne w 2018 roku,
- 16 kontroli planowych w 2019 roku,
- 2020 roku (I półrocze) – trzy kontrole, z pierwotnie przyjętych w planie 14 kontroli planowych, w wyniku zmian wprowadzonych zarządzeniem Marszałka Województwa Podlaskiego z 1 lipca 2020 r.¹³ wykreślono sześć kontroli. Jak wskazano w uzasadnieniu wyżej wymienionego zarządzenia, konieczność wprowadzenia zmian w przyjętym planie kontroli wynikała z „zawieszenia w marcu 2020 roku przeprowadzania badań lekarskich przez lekarzy uprawnionych z powodu zagrożenia spowodowanego przez koronawirusa SARS-Cov-2”.

(akta kontroli str. 191, 197-201)

Planowane kontrole w poszczególnych latach dotyczyły zatem 7,5%, 7,4%, 5,8% i 5,8% łącznej liczby uprawnionych lekarzy. Jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Zdrowia: „Objęcie kontrolą określonej liczby osób znajdujących się w prowadzonej przez Marszałka Województwa Podlaskiego ewidencji lekarzy uprawnionych jest wynikiem wysokości udzielonej przez Wojewodę Podlaskiego dotacji oraz wyniku postępowania w sprawie udzielenia zamówienia”

(akta kontroli str. 187, 197-201, 334-337)

¹² Decyzja nr ZD-II.1711.16.2016 z 17 lutego 2017 r.

¹³ Zarządzenie nr 70/2020 zmieniające zarządzenie nr 13/2020 z dnia 28 stycznia 2020 r. w sprawie zatwierdzenia planu kontroli nad wykonywaniem badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami i wydawaniem orzeczeń lekarskich przez lekarzy uprawnionych na 2020 rok.

Analiza dokumentacji wszystkich 59 kontroli lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami przeprowadzonych w latach 2017-2020 wykazała, m.in. że:

- upoważnienia do kontroli zostały podpisane przez Dyrektora Departamentu Zdrowia UMWP jako zarządzającego kontrolę oraz określały jednostkę kontrolowaną, przedmiot, zakres i termin kontroli oraz dokument tożsamości kontrolera lub legitymacji służbowej,
- wskazany w upoważnieniu zakres rzeczowy kontroli obejmował wykonywanie badań lekarskich, sposób prowadzenia dokumentacji związanej z tymi badaniami oraz wydawanie orzeczeń, tj. odpowiadał określonymu w art. 80 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących,
- zawiadomienia o kontroli oraz upoważnienia były zgodne z wzorem, o którym mowa w ust. 3 stanowi załącznik nr 1 do uchwały nr 197/3033/09 Zarządu Województwa Podlaskiego z dnia 1 grudnia 2009 r. w sprawie wykonywania kontroli działalności wojewódzkich jednostek organizacyjnych¹⁴,
- w każdym przypadku akta kontroli obejmowały w szczególności: upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, zawiadomienie, protokół wraz z załącznikami, wystąpienie pokontrolne wraz z korespondencją związaną z jego wykonaniem oraz materiały dowodowe,
- wszystkie protokoły kontroli zawierały elementy określone w § 22 uchwały w sprawie kontroli oraz zostały podpisane przez osoby kontrolujące i kierownika jednostki kontrolowanej,
- w 17 (29%) przypadkach stwierdzono istotne uchybienia i nieprawidłowości (opisane szerzej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego), które wymagały skierowania do kierownika jednostki kontrolowanej wystąpienia pokontrolnego,
- we wszystkich 17 przypadkach kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego przesłał zarządzającemu kontrolę informację o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o wykorzystaniu uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu i podjętych działaniach zmierzających do ich realizacji,
- kontrolą w 57 przypadkach obejmowano okres dwóch lat, w pozostałych przypadkach (dwie kontrole doraźne) dotyczył on jednego roku,
- liczba orzeczeń wydanych przez kontrolowanych lekarzy w okresach objętych kontrolą, wynosiła od 11 do 2.291,
- kontroli poddano łącznie 1.160 orzeczeń lekarskich, po 20 orzeczeń w każdej kontroli planowej i po 10 w dwóch kontrolach doraźnych,
- wśród puli badanych orzeczeń lekarskich nie wystąpiły badania dotyczące kierowcy, który ubiega się o odzyskanie prawa jazdy utraconego po kierowaniu pojazdem w stanie nietrzeźwości po użyciu alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu,
- w protokołach kontroli nie odnoszono się do kwestii terminowości przekazywania przez uprawnionych lekarzy do starostów kopii orzeczeń lekarskich, w których zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Zdrowia UMWP zgodnie z art. 80 ust. 1 ustawy o kierujących „(...) marszałek województwa sprawuje nadzór nad wykonywaniem badań lekarskich i wydawaniem orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem. Zakres tego nadzoru (kontroli) określony jest precyzyjnie w art. 80 ust. 2 pkt 1, który stanowi, iż marszałek województwa w ramach nadzoru prowadzi kontrolę: wykonywania badań lekarskich, dokumentacji prowadzonej w związku z tymi badaniami, wydawania orzeczeń. Terminowość przekazywania dokumentacji określona jedynie w art. 79 ust. 8 pkt 2 ww. ustawy (tj. przekazanie przez lekarza kopii orzeczenia staroście właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby badanej, po upływie 14 dni od dnia badania, jeżeli osoba badana lub podmiot kierujący na badania nie złożyła wniosku o przeprowadzenie ponownego badania albo

¹⁴ Uchwała zwane dalej: „uchwałą w sprawie kontroli”.

orzeczenie lekarskie zostało wydane po przeprowadzeniu ponownego badania) nie budziła wątpliwości kontrolującego lekarza w toku czynności kontrolnych." Zdaniem NIK akta poszczególnych kontroli powinny zawierać informacje dotyczące przeprowadzenia oceny realizacji obowiązku przekazywania przez uprawnionych lekarzy do starostów kopii orzeczeń lekarskich, w których zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia.

(akta kontroli str. 197-201, 334-337)

Analiza dokumentacji wszystkich 17 kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości wykazała, że dotyczyły one m.in. braku:

- konsultacji diabetologicznych w przypadku osób z rozpoznaną cukrzycą oraz niewyznaczenia terminów badań kontrolnych,
- oświadczenia badanego dotyczącego stanu zdrowia, kopii orzeczenia lekarskiego, rozpoznania końcowego i wniosków, podpisu i pieczętki lekarza,
- konsultacji okulistycznej z oceną widzenia zmierzchowego i wrażliwości na ośnienie oraz badania psychologicznego osoby ubiegającej się o prawo jazdy kategorii C,
- badań pomocniczych, oznaczenia w karcie badania podstawy prawnej przeprowadzania badania lekarskiego,
- wykazania w dokumentacji pomiaru tętna i ciśnienia tętniczego krwi w badaniu przedmiotowym, wniosków w części dotyczącej badania narządu wzroku oraz w części dotyczącej badania narządu słuchu i równowagi, niewykazania badania poziomu glukozy w surowicy krwi,
- oświadczenia dotyczącego stanu zdrowia w dokumentacji medycznej,
- określenia kategorii prawa jazdy w karcie badania lekarskiego.

(akta kontroli str. 39-96, 197-201)

Marszałek Województwa Podlaskiego nie korzystał z danych i informacji zgromadzonych w Centralnej Ewidencji Kierowców (CEK) o kierowcach z terenu województwa podlaskiego kierujących pod wpływem środków zabronionych. Jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Zdrowia UMWP, zadania określone w ustawie o kierujących pojazdami „(...) nie dotyczą wydawania lub cofania uprawnień do kierowania pojazdami, weryfikacji danych osób ubiegających się o wydanie uprawnień do kierowania pojazdami, a także innych spraw związanych z ewidencjonowaniem i gromadzeniem danych osobowych dotyczących niniejszych uprawnień. Ponadto możliwość przetwarzania przedmiotowych danych osobowych przez marszałka województwa istniałaby w przypadku spełnienia przesłanki niezbędności do wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, o czym stanowi Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych). Zadania marszałka województwa określone w ustawie o kierujących pojazdami nie dają podstawy przetwarzania przedmiotowych danych, bowiem nie są niezbędne celem wypełnienia przez marszałka województwa ustawowych obowiązków. Organem uprawnionym do ich przetwarzania jest w tym przypadku właściwy miejscowo starosta”. Z tych samych powodów Marszałek Województwa Podlaskiego nie korzystał z możliwości uzyskania z Centralnego Rejestru Skazanych informacji o osobach z województwa podlaskiego ukaranych w związku z ujawnieniem prowadzenia pojazdów pod wpływem tych środków w warunkach tzw. „recydywy”. W okresie od 2017 roku Marszałek Województwa Podlaskiego podjął działanie w stosunku do jednego lekarza (skreślenie z ewidencji lekarzy), który wydał pozytywne orzeczenie o braku przeciwwskazań do prowadzenia pojazdu w związku z ujawnieniem niestaranności w przeprowadzeniu badań lekarskich. Miało to miejsce w 2017 roku i dotyczyło ustaleń kontroli przeprowadzonej w 2016 roku. W okresie do 23 września 2020 r. Marszałek Województwa Podlaskiego nie stwierdził innych przypadków niestaranności w przeprowadzeniu badań lekarskich.

(akta kontroli str. 372-375)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Podlaski przeprowadził w UMWP jedną kontrolę (29 października 2018 r.), której przedmiotem była m.in. realizacja przez Marszałka Województwa Podlaskiego zadań w zakresie nadzoru nad badaniami lekarskimi, w tym upoważnień i wydawania stosownych decyzji administracyjnych. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli. W wystąpieniu pokontrolnym z 23 listopada 2018 r. Wojewoda Podlaski ocenił pozytywnie m.in. prowadzenie przez Marszałka Województwa Podlaskiego:

- ewidencji uprawnionych lekarzy (art. 77 ust. 2 ustawy o kierujących pojazdami),
- sprawowanie nadzoru nad badaniami lekarskimi, kontrolę badań i skreślanie uprawnionych lekarzy z ewidencji (art. 80 ust. 1, 2 i 4 ustawy o kierujących pojazdami). Podstawą ustaleń było przeprowadzenie przez Urząd 54 kontroli wykonywania badań lekarskich i wydawania orzeczeń lekarskich do kierowania pojazdem oraz ocena 17 akt kontroli przeprowadzonych w stosunku do tych osób i sposobu dokumentowania badań.

W związku z kontrolą Wojewoda Podlaski nie wydał zaleceń. (akta kontroli str. 372-381)

Urząd w okresie objętym kontrolą, przekazywał do Wojewody Podlaskiego informacje¹⁵ (za lata 2017, 2018 i 2019), zawierające dane dotyczące m.in.:

- lekarzy uprawnionych do przeprowadzania badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami, którzy zostali objęci kontrolą w danym roku,
- braku stwierdzonych w trakcie prowadzonych kontroli, przypadków rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań lekarskich,
- liczby lekarzy wpisanych i wykreślonych z ewidencji lekarzy uprawnionych.

Wraz z pismami przekazywano również kopie zarządzeń dotyczących zatwierdzenia planu kontroli na dany rok wraz z zarządzaniami wprowadzającymi zmiany w tym planie.

(akta kontroli str. 350-365)

2. Sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem badań psychologicznych oraz nad przedsiębiorcami prowadzącymi pracownię psychologiczne w zakresie psychologii transportu

Realizując obowiązek wynikający z art. 88 ustawy o kierujących, dotyczący sprawowania nadzoru nad przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu, UMWP, w latach 2017 – 2020 (I półrocze) upoważnił do kontroli, o której mowa w art. 88 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, psychologów zatrudnionych w UMWP na podstawie umowy o pracę. Jednego o nr ewidencyjnym 13/P/05 w okresie od 15 kwietnia 2012 r. do 18 czerwca 2017 r. (w wymiarze ¼ etatu – 10 godzin tygodniowo) oraz kolejnego o nr ewidencyjnym 1/2008 od 1 listopada 2017 r. do zakończenia kontroli NIK (w wymiarze ½ etatu – 20 godzin tygodniowo). Wszystkie kontrole realizowane przez upoważnionego psychologa prowadzone były przy udziale osoby zatrudnionej na stanowisku głównego specjalisty w Departamencie Zdrowia UMWP, która w zakresie swoich obowiązków posiadała m.in. *uczestniczenie w czynnościach kontrolnych w stosunku do podmiotów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych kierujących pojazdami oraz kandydatów na instruktorów i egzaminatorów.* (akta kontroli str. 9-11, 191, 248-251, 259-303)

W latach 2017 – 2020 opracowywano roczne plany kontroli nad wykonywaniem badań psychologicznych przez podmioty prowadzące pracownię psychologiczną¹⁶. I tak pierwotnie planowano przeprowadzenie każdego roku 12 kontroli planowych. W planach tych, dla poszczególnych jednostek przewidzianych do kontroli wskazywano: [1] rodzaj kontroli; [2] zakres kontroli; [3] nazwę i adres jednostki; [4] termin kontroli (wskazywano nr kwartału danego roku). Dyrektor Departamentu Zdrowia UMWP wyjaśnił: „Liczba kontroli przyjęta

¹⁵ Pisma nr ZD-II.1711.33.2017 z 20 listopada 2017 r., nr ZD-II.1711.27.2018 z 20 listopad 2018 r. i nr ZD-II.1711.19.2019 z 28 listopada 2019 r.

¹⁶ Zarządzenia Marszałka Województwa Podlaskiego w sprawie zatwierdzenia na dany rok planu kontroli nad wykonywaniem badań psychologicznych przez podmioty prowadzące pracownię psychologiczną, tj. zarządzenia nr 127/2016 r. z dnia 29 grudnia 2016 r., nr 53/2017 z dnia 26 kwietnia 2017 r., nr 141/2017 z dnia 19 grudnia 2017 r., nr 39/2018 z dnia 22 maja 2018 r., nr 106/2019 z 7 sierpnia 2019 r., nr 103/2018 z dnia 20 grudnia 2018 r., nr 72/2020 z dnia 22 lipca 2020 r. i nr 5/2020 z dnia 14 stycznia 2020 r.

w latach 2017-2020 przewidywała wykonanie dwunastu kontroli rocznie. Przy aktualnej liczbie pracowni kontrola poszczególnych podmiotów przypada statystycznie raz na trzy, cztery lata. Szacowanie liczby 12 planowych kontroli rocznie dokonuje się również w oparciu o dane pozyskane od pozostałych urzędów marszałkowskich oraz możliwości organizacyjne Departamentu Zdrowia i uprawnionego psychologa, ograniczonego niepełnym wymiarem czasu pracy i trybem zadaniowym." Ponadto dodał, że: „Typowanie do kontroli planowej przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, związane jest z ostatnim okresem kontroli jednostki. Kontrola odbywa się średnio co 3-4 lata lub częściej w przypadku nowo zarejestrowanych podmiotów. W związku z faktem, iż do tej pory nie stwierdzono rażących nieprawidłowości w żadnym z kontrolowanych podmiotów, nie istnieje uzasadniona potrzeba zwiększenia częstotliwości przeprowadzania kontroli.”

(akta kontroli str. 191-194, 212-240)

W okresie objętym kontrolą na podstawie przyjętych planów kontroli oraz wprowadzonych do nich zmian zrealizowano 35 z 48 (73%) kontroli dotyczących wykonywania badań psychologicznych przez podmioty prowadzące pracownię psychologiczną:

- w 2017 roku przeprowadzono jedynie osiem z 12 kontroli planowych (wszystkie w pełnym zakresie), zakończonych sformulowaniem zaleceń w sześciu przypadkach, co jak wyjaśnił Dyrektor Departamentu Zdrowia UMWP, wynikało m.in. ze zmian kadrowych na stanowisku uprawnionego psychologa do przeprowadzania kontroli przedsiębiorców,
- 12 kontroli w 2018 roku w pełnym zakresie zakończonych sformulowaniem zaleceń,
- 12 kontroli w 2019 roku w pełnym zakresie zakończonych sformulowaniem w 11 przypadkach zaleceń pokontrolnych,
- 2020 roku (I półrocze) – trzy kontrole, w tym dwie planowe i jedną doraźną (niepełny zakres: bez sprawdzenia warunków lokalowych i spełnienia przez psychologa warunków, o których mowa w art. 87 ustawy o kierujących) zakończonych w trzech przypadkach zaleceniami pokontrolnymi.

Należy zauważyć, że w wyniku zmian wprowadzonych zarządzeniem Marszałka Województwa Podlaskiego z 22 lipca 2020 r.¹⁷ z planu kontroli wykreślono pięć kontroli. Jak wskazano w uzasadnieniu wyżej wymienionego zarządzenia, konieczność wprowadzenia zmian wynikała z „zawieszenia w marcu 2020 roku przeprowadzania kontroli pracowni psychologicznych z powodu zagrożenia spowodowanego przez koronawirusa SARS-Cov-2”.

(akta kontroli str. 191)

Planowane kontrole w latach 2016-2019 dotyczyły zatem odpowiednio: 24%, 22,6%, 21,4% i 21,1% łącznej liczby przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, wpisanych do rejestru. Porównanie danych dotyczących liczby zrealizowanych kontroli przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną z rejestrem wykazało natomiast, że wg. stanu na 29 września 2020 r. UMWP nie objął kontrolą jedynie 11 z 57 (20%) przedsiębiorców, którzy wpisani zostali do rejestru w latach 2017 – 2020.

(akta kontroli str. 191-194)

Urząd realizując obowiązek wynikający z przepisów art. 87 ust. 3 ustawy o kierujących prowadził ewidencję psychologów uprawnionych do wykonywania badań psychologicznych w zakresie transportu zawierającą dane wymagane art. 87 ust. 4 ww. ustawy. W okresie objętym kontrolą na koniec 2016, 2017, 2018, 2019 i 2020 (I połowa) roku figurowało odpowiednio 123, 129, 134, 137 i 138 uprawnionych psychologów. W latach tych z rejestru wykreślono jednego psychologa – powodem była jego śmierć.

(akta kontroli str. 190)

W UMWP, w myśl przepisów art. 85 ust. 3 ustawy o kierujących, prowadził rejestr przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną. Zgodnie z danymi na koniec 2016, 2017, 2018, 2019 i I półrocza 2020 roku, znajdowało się w niej odpowiednio: 47, 50, 53, 56 i 57 przedsiębiorców. W okresie objętym kontrolą z rejestru wykreślono 10 przedsiębiorców (siedmiu w 2018, dwóch w 2019 i jednego w I połowie 2020 roku) – wszystkie skreślenia z rejestru zostały przeprowadzone na wniosek przedsiębiorców.

¹⁷ Zarządzenie nr 72/2020 zmieniające zarządzenie nr 5/2020 z dnia 14 stycznia 2020 r. w sprawie zatwierdzenia planu kontroli podmiotów prowadzących pracownię psychologiczną na 2020 rok.

W rejestrze przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną umieszczono dane, o których mowa w art. 85 ust. 4 ustawy o kierujących. (akta kontroli str. 195, 252)

Analiza wszystkich dziewięciu wniosków o wpis do rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną złożonych w latach 2017-2020 (I półrocze) wykazała m.in., że:

- wszystkie wnioski zawierały dane określone w art. 85 ust. 4 ustawy o kierujących, tj. firmę przedsiębiorcy oraz oznaczenie jego adresu i siedziby albo miejsca zamieszkania, nr NIP, oznaczenie i adres pracowni psychologicznej, imię i nazwisko uprawnionego psychologa prowadzącego w pracowni psychologicznej badania psychologiczne wraz z jego numerem ewidencyjnym,
- do wszystkich wniosków dołączono oświadczenie zgodne z art. 85 ust. 5 i 6 ustawy o kierujących, oświadczenie o niekaralności, tj. skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych lub przestępstwo przeciwko wiarygodności dokumentów oraz oświadczenie dotyczące danych osobowych, wyrys pomieszczeń wraz z opisem i dokument potwierdzający prawo do lokalu, wydruk z CEIDG¹⁸ z wymaganym rozszerzeniem 86.90E, dane kontaktowe pracowni oraz dowody uiszczenia wymaganych opłat,
- we wszystkich przypadkach do wniosków dołączono dokumentację potwierdzającą spełnianie przez przedsiębiorcę wymogu określonego w art. 85 ust. 2 pkt 1 ustawy o kierujących, tj. posiadania zestawu metod badawczych i urządzeń, określonych metodyką,
- wszystkie wnioski zawierały dokumentację potwierdzającą spełnianie przez przedsiębiorcę wymogu określonego w art. 85 ust. 2 pkt 2 ustawy o kierujących, tj. że zatrudnia on co najmniej jednego uprawnionego psychologa lub sam jest takim psychologiem,
- we wszystkich przypadkach UMWP dokonał wpisu przedsiębiorcy do rejestru przed upływem siedmiodniowego terminu określonego w art. 85b ust. 1 ustawy o kierujących. (akta kontroli str. 209, 338-340)

UMWP zgodnie z przepisem art. 88 ust. 1 ustawy o kierujących realizował nadzór nad przeprowadzaniem badań psychologicznych w zakresie psychologii transportu i – w myśl art. 88 ust. 2 tej ustawy – w ramach tego nadzoru przeprowadzał kontrole w zakresie: [1] trybu, zakresu i sposobu przeprowadzania badań psychologicznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 90 ust. 1 pkt 1 ustawy o kierujących; [2] prowadzonej dokumentacji; [3] wydanych orzeczeń; [4] warunków lokalowych; [5] spełniania przez uprawnionego psychologa warunków, o których mowa w art. 87 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 lit. c i d. Analiza 15 z 35 kontroli przeprowadzonych w latach 2017-2020 (do sierpnia) wykazała, m.in. że:

- w ich ramach skontrolowano 17 uprawnionych psychologów (dwóch przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną zatrudniało po dwóch psychologów),
- wszystkie kontrole były prowadzone na podstawie rocznych planów kontroli,
- upoważnienia do kontroli zostały podpisane przez Dyrektora Departamentu Zdrowia UMWP jako zarządzającego kontrolę oraz określały jednostkę kontrolowaną, przedmiot, zakres i termin kontroli oraz dokument tożsamości kontrolera lub legitymacji służbowej,
- wskazany w upoważnieniu zakres rzeczowy kontroli obejmował: tryb, zakres i sposób przeprowadzania badań, prowadzoną dokumentację, wydawanie orzeczeń, warunki lokalowe, spełnianie przez uprawnionego psychologa warunków, o których mowa w art. 87 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 lit. c i d ustawy o kierujących,
- zawiadomienia o kontroli oraz upoważnienia były zgodne z wzorem, o którym mowa w ust. 3 stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały w sprawie kontroli,
- w każdym przypadku akta kontroli obejmowały w szczególności: upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, zawiadomienie, protokół wraz z załącznikami, wystąpienie pokontrolne (w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości) wraz z korespondencją związaną z jego wykonaniem oraz materiały dowodowe,

¹⁸ Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej.

- wszystkie protokoły kontroli zawierały elementy określone w § 22 uchwały w sprawie kontroli oraz zostały podpisane przez osoby kontrolujące i kierownika jednostki kontrolowanej,
- w 13 (87%) przypadkach stwierdzono istotne uchybienia i nieprawidłowości, które wymagały skierowania do kierownika jednostki kontrolowanej wystąpienia pokontrolnego,
- we wszystkich 13 przypadkach kierownik jednostki kontrolowanej w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego przesłał zarządzającemu kontrolę informację o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o wykorzystaniu uwag i wniosków zawartych w wystąpieniu i podjętych działaniach zmierzających do ich realizacji,
- okres objęty kontrolą wynosił od dwóch do pięciu lat,
- liczba orzeczeń wydanych przez kontrolowanych psychologów w okresach objętych kontrolą, wynosiła od 28 do 2.298,
- kontroli poddano łącznie 150 badań psychologicznych, po 10 badań w każdej kontroli,
- w protokołach kontroli nie odnoszono się do kwestii terminowości przekazywania przez uprawnionych psychologów do starostów kopii orzeczeń psychologicznych, w których zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem, co jak wynikało z wyjaśnień Dyrektora Departamentu Zdrowia UMWP wynikało faktu, że kwestia ta nie budziła wątpliwości w toku czynności kontrolnych.

Zdaniem NIK akta poszczególnych kontroli powinny zawierać informacje dotyczące przeprowadzenia oceny realizacji obowiązku przekazywania przez uprawnionych psychologów do starostów kopii orzeczeń psychologicznych, w których zostały stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne do kierowania pojazdem albo ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia.
(akta kontroli str. 203-208, 259-303, 334-337)

Ponadto analiza dokumentacji wszystkich 13 kontroli, w których stwierdzono nieprawidłowości wykazała, że dotyczyły one m.in. braku:

- na wyposażeniu pracowni alternatywnego narzędzia do oceny sprawności intelektualnej (przestarzałe normy), w celu pogłębienia diagnozy, bądź weryfikacji niespójnych danych otrzymanych w toku przeprowadzenia badania psychologicznego,
- odnotowania danych potwierdzających przeprowadzenie oceny osobowości rozszerzonej o funkcjonowanie w sytuacjach trudnych we wszystkich skontrolowanych kartach,
- alternatywnego narzędzia do oceny sprawności intelektualnej (przestarzałe normy), w celu pogłębienia diagnozy, bądź weryfikacji niespójnych danych otrzymanych w toku przeprowadzenia badania psychologicznego,
- opisu wyników oceny osobowości pod względem dojrzałości emocjonalnej, dojrzałości społecznej, sprawności intelektualnej i procesów poznawczych, jak również opisu wyników sprawności psychomotorycznej,
- odnotowania danych potwierdzających ocenę sprawności spostrzegania, uwagi, rozumienia sytuacji oraz antycypacji,
- oryginału decyzji o skierowaniu na badanie psychologiczne będące podstawą przeprowadzenia badania psychologicznego,
- wszystkich pozycji w rejestrze osób badanych,
- wyników potwierdzających ocenę osobowości z uwzględnieniem funkcjonowania w sytuacjach trudnych.
(akta kontroli str. 203-208, 259-303)

Innymi nieprawidłowościami wśród tych 13 kontroli były:

- prowadzenie diagnozy psychologicznej w oparciu o urządzenia badawcze – Aparat Piórkowskiego, MRK nie posiadające podręczników, które wskazywałyby procedurę przeprowadzenia badania, jak również interpretacje otrzymanych wyników – urządzenia diagnostyczne, w które wyposażone były pracownice nie spełniały warunków standaryzacji,

- niespełnienie wymogów w zakresie standaryzacji obiektywizmu normalizacji, rzetelności i trafności narzędzia diagnostycznego pozwalającego ustalić sprawność spostrzegania, uwagi, rozumienia sytuacji oraz antycypacji (brak podręcznika),
- prowadzenie diagnozy psychologicznej w oparciu o urządzenia badawcze – Miernik Czasu Reakcji – Aparat Krzyżowy – nieposiadające podręczników, które wskazywałyby procedurę przeprowadzenia badania, jak również interpretacje otrzymanych wyników.
(akta kontroli str. 203-208, 259-303)

W okresie objętym kontrolą Wojewoda Podlaski przeprowadził w UMWP jedną kontrolę (29 października 2018 r.), której przedmiotem była m.in. realizacja przez Marszałka Województwa Podlaskiego zadań w zakresie nadzoru nad badaniami psychologicznymi, w tym wystawiania upoważnień i wydawania stosownych decyzji administracyjnych, a także działalnością przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną w zakresie psychologii transportu. Kontrolą tą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli. W wystąpieniu pokontrolnym z 23 listopada 2018 r. Wojewoda Podlaski ocenił pozytywnie m.in. prowadzenie przez Marszałka Województwa Podlaskiego:

- rejestru przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną, dokonywanie wpisów do tego rejestru, pobieranie opłat oraz wydawanie zaświadczenia o wpisie do rejestru (art. 85 ust. 3 i 8 ustawy o kierujących pojazdami). W okresie do rozpoczęcia kontroli przez Wojewodę Podlaskiego Marszałek Województwa Podlaskiego dokonał 20 wpisów do rejestru;
- ewidencji uprawnionych psychologów (art. 87 ust. 3 ustawy o kierujących pojazdami). W okresie do 29 października 2018 r. Marszałek Województwa Podlaskiego wpisał do ewidencji 35 psychologów;
- sprawowanie nadzoru nad przeprowadzaniem badań psychologicznych (art. 88 ust. 1 ustawy o kierujących pojazdami). Pracownicy UMWP przeprowadzili 41 kontroli badań w zakresie psychologii transportu.

W okresie objętym kontrolą przez Wojewodę Podlaskiego nie było przypadków wydania zakazu prowadzenia przez przedsiębiorcę pracowni psychologicznej w zakresie psychologii transportu lub o wykreśleniu takiego przedsiębiorcy z rejestru prowadzonego przez Marszałka Województwa Podlaskiego. Nie było również przypadku wykreślenia psychologa z ewidencji uprawnionych psychologów. W wyniku kontroli Wojewoda Podlaski nie wydał zaleceń.
(akta kontroli str. 377-382)

W okresie objętym kontrolą Marszałek Województwa Podlaskiego nie korzystał z możliwości pozyskania informacji o kierujących pod wpływem środków zabronionych umieszczonej w CEK. W okresie objętym kontrolą kursy reedukacyjne w zakresie problematyki przeciwalkoholowej i przeciwdziałaniu narkomanii prowadzone były przez podlegające Marszałkowi Województwa Podlaskiego wojewódzkich ośrodkach ruchu drogowego (WORD). Dyrektor Departamentu Infrastruktury i Transportu (DiT) UMWP, który nadzoruje WORD, wyjaśnił, że Marszałek Województwa Podlaskiego wyrażał zainteresowanie skalą przeprowadzanych kursów reedukacyjnych, czego potwierdzeniem jest pismo 3 kwietnia 2019 r. do Ministra Infrastruktury z pytaniem o dopuszczalność prowadzenia on-line kursów podczas pandemii koronawirusa COVID-19. Dyrektorzy WORD, przedstawiali na posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (WRBRD) informacje z działalności na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym również o programie i przeprowadzonych kursach reedukacyjnych. W ocenie dyrektora DiT obowiązujące przepisy nie precyzują kryteriów dotyczących osób prowadzących zajęcia reedukacyjne (kwalifikacje), zaś za dobór wykładowców na tych kursach odpowiadali dyrektorzy WORD.
(akta kontroli str. 383-386)

Z danych UMWP uzyskanych przez Urząd podczas kontroli NIK z word-ów¹⁹ z terenu województwa podlaskiego wynika, że łączna liczba zorganizowanych kursów w latach 2017-2020 (I półrocze) wyniosła 222. Do udziału w kursach zapisano 2949 osób, zaś 2834 osobom wydano zaświadczenia o ich ukończeniu.

¹⁹ WORD w Białymstoku, Łomży i Suwałkach.

W latach 2017-2020 Marszałek Województwa Podlaskiego (lub jego przedstawiciele) brał udział w posiedzeniach Wojewódzkiej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Podczas posiedzeń przedstawiciel UMWP omawiał okresową ocenę realizacji „Wojewódzkiego Programu Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego na lata 2014-2020”. Według danych zaprezentowanych przez przedstawiciela Policji, zwiększył się z 8,6% w 2017 r. do 9,9% na koniec 2019 r. odsetek wypadków drogowych, których przyczyną była nietrzeźwość.

(akta kontroli str. 388)

Urząd przekazywał do Wojewody Podlaskiego informacje za 2018 i 2019 rok, zawierające dane dotyczące m.in.:

- przedsiębiorców prowadzących pracownię psychologiczną w zakresie psychologii transportu, którzy zostali objęci kontrolą w danym roku wraz z wykazem stwierdzonych nieprawidłowości oraz treścią sformułowanych zaleceń,
- niestwierdzenia w trakcie prowadzonych kontroli, przypadków rażących nieprawidłowości w wykonywaniu lub dokumentowaniu badań psychologicznych,
- liczby psychologów i przedsiębiorców wpisanych i wykreślonych z ewidencji,
- liczby wprowadzonych zmian w ewidencji przedsiębiorców i psychologów.

Wraz z pismami przekazywano również kopie zarządzeń dotyczących zatwierdzenia planu kontroli nad wykonywaniem badań psychologicznych na dany rok wraz z zarządzeniami wprowadzającymi zmiany w tym planie.

(akta kontroli str. 342-349, 364-371)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

W związku brakiem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, nie przedstawia wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

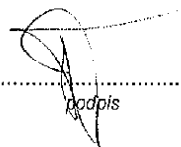
Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do aktu kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń..

Białystok, 18 grudnia 2020 r.

Kontroler:
Paweł Tolwiński
gł. specjalista k. p.

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
podpis